

Elhunyt Czikora Sándor

Nyolcvankét éves korában elhunyt Czikora Sándor, a munkásmozgalom régi, szegedi harcosa, a Szocialista Hazáért Erdemrend, a Felszabadulási Jubileumi Emlékérem kitüntetettje.

Czikora Sándor 1901. május 24-én született Kiskundorozsmán. Szülei napszámok, téglaverők voltak. Nagy szükség volt a kenyérfőzésre, így 11 éves korában, munkába kellett állnia. A jobb megélhetés reményében Budapesten keresett munkát édesapjával együtt, a Weis Manfréd-gyárban. Később kitanulta a bányászatot is, majd néhány nehéz esztendő elteltével — a Tanácsköztársaság leverése után letartóztatottak — visszakért Szedre, a Lippai-féle téglagyárban vál-

alt munkát. Harcosan képviselte munkatársai érdekeit, bérköveteléseit, maga kezdeményezte bércsökkentést. Az Építőipari Munkások Szakszervezetének 1940 óta volt tagja. A munkásmozgalmi tevékenységét elbocsátással büntették.

Czikora Sándor 1934-ben lett a párt tagja, a munká-
őrség megalakulásától kezdve 1970-ig tevékenykedett. Eredményes munkássága elismeréseként részesült magas kitüntetésekben. Nyugdíjasként a Belváros III. számú pártalapszervezetben dolgozott. A munkásosztály ügyének hűségese harcosát vesztettük el személyében. Temetéséről később intézkedünk.

MSZMP Szeged városi bizottsága

Fekete gólyák

A Borsod megyei Bodrogköz holtágakkal szabdalt, ingoványos területére megérkeztek a fekete gólyák. Fészkelőhelyeiket alig egy évtizede fedezték fel a kutatók. Azóta évről-évre megfigyelték, hogy szinte naptári pontossággal, április közepe táján érkeznek.

Ez a vidék nehezen megközelíthető terület, így sok ritkaság számba menő macár kedvelt fészkelőhelye, s több mint húsz fekete gólya-fészket tartanak nyilván. A ritka madarakat szigorúan védik.

Szelmájuk: kovácműves

A kisiparosok szolgáltatásban betöltött szerepe ma már nem vitatható: nélkülük aligha tudnánk berendezni az életünket. Persze a megbízható, magukkal szemben is igényes mesteremberek kezemunkájára van főként szükségünk. Eppen a szakmai tudás továbbfejlesztése, a korszerűbb anyagok, alkatrészek megismeretése a célja a KIOSZ megyei vezetőségének, amikor bizonyos rendszerességgel megszervezi a szakmai napokat. Tegnap, kedden Szegeden, a SZOTE közművelődési tit-

Építőipari ifjúsági konferencia

Az Építőipari Tudományos Egyesület több érdekelte intézménnyel közösen április 20-21-én Budapesten, az MTESZ székházában rendezte meg az V. építőipari ifjúsági konferenciát — jelentették be a szervezők keddi sajtótájékoztatójukon. A tanácskozáson várhatóan több mint háromszáz fiatal építésügyi szakember vesz majd részt. Esmecseréjükön szó lesz a településfejlesztés, a lakásépítés, a lakóközösség kialakításának szempontjairól, a kutató-fejlesztő tevékenységről, és az innovációról.

Ketten a kukoricáért

Állami díjas kutatók

A nagy díjak ritkán járnak, föltehetően sokan odafigyelték tehát a hirre: Állami Díjat kapott Németh János, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, a szegedi gabonakutató intézet tudományos főosztályvezetője és Szél Sándor, a biológiai tudományok kandidátusa, a szegedi intézet tudományos osztályvezetője. A munkájuk is közös, a díjon is osztoznak. Az ilyenkor szokásos rövid indokolás csak körvonalazza az eredményt, érdemes a részletek után is érdeklődnünk.

Korunkat atomkornak nevezük. Azért is, mert a létezhető legotrombább módon szült bele a történelembe az atombomba, és fenyegető rém köröz azóta is a fejünk fölött, meg azért is, mert tudjuk, mekkora áldást hozhatna ránk, ha a sötét rém elhessenhetnének. Valaki azt mondta egyszer, legálább ekkora jelentőséget tulajdoníthat az emberiség egy másik tudományos eredménynek, a hibridizációnak, bár ennek csak áldását érezzük.

Nálunk 1964 óta csak hibrid kukoricát termelnek. Sikertől hamar átváltanunk, és lépéselőnyünket máig megtartottuk. Kiszámították 1970-ben az előző öt év termésátlagát, és igen jónak, 3,23 tonnának találták. Ha mellé tesszük a mostani utolsó két esztendő — kiemelkedő két év volt! — 6,45-tonnás átlagát, könnyű észrevennünk, hogy ilyen rövid idő alatt azt az igen jót is sikerült megdupláznunk. Átlag-számok ezek, a legrosszabb és a legjobb termés is benne van, érdemes tehát a legjobbakat külön is néznünk, mert belőlük talán átlagok lesznek egyszer. Szinte hihetetlen nagy ugrás a mezőhegyesi 15 tonna. Irjuk ki úgy is, hogy 150 mázsa egy hektárról, talán így jobban érzelhető a szuperrekord. Tíz évvel ezelőtt azt is boldognak tartották volna, aki általában kottyanította volna ki ezt a számot. Beszélgetés közben azt mondja a két kutató, a mostani fajta genetikai képessége a 10-14 tonna körül van, de a termelés ezt csak közelíteni tudja, elérni nem: nagyon jó, ha 70 százalékát produkálni tudja.

Még egy kicsit időzzünk oldalági gondolatok körül, hogy mérni tudjuk a kutatás valódi eredményeit. Minden megtermelt kukoricát el tudnánk adni külföldön, piaci nehézségeink nincsenek. Akkor kapjuk érte a legkevesebbet, ha szemesként adjuk el, jobban járnunk, ha állatokkal etetjük meg. Többet kapunk, ha elevenen visszük piacra az állatot, még többet, ha levágjuk, ennél is többet, ha húsát földolgozzuk és akkor kapjuk a legtöbbet, ha úgy dolgozzuk föl, és úgy csomagoljuk, ahogy a kül-
földön szokták.

Aggodalmaink persze nem szűnnek, mert más tapasztalatokból kiindulva azt hisszük, nem is a legjobbakat kapjuk mi meg. Nagyon tévedünk, mert a világ mostani legjobb eredményeit fölmutatni képes Pioneer-céggel igen előnyös a kapcsolatunk, és ez elsősorban a szegediek érdeme. Nem-hogy a lefutott fajtaikat adják ide, de a legjobb ígéretek is itt vannak már. Ne felejtjük el azonban, hogy ők is a piacról élnek, meg kell fizetniük őket. Szerencsénk van, kukoricával fizetünk, és az ő fajtaik nagyobb terméséből ezt könnyebb megtennünk. A jó kapcsolat eredménye az is, hogy ez a kis ország évek óta első a világon a vetőmag exportjában. Kukoricával fizetjük tehát az új fajtát, és azonnal el is adjuk a belőle származó kitűnő vetőmagot is, ami a hazai szükségleten fölül terem. Itthoni vetésre félretesszük 32-33 ezer tonnát, és külföldre eladunk közel 53 ezer tonnát. Ne felejtjük el, a vetőmag ára lényegesen nagyobb! Sokszorosan kifizetődik tehát ez az együttműködés nekünk is.

Intenek a kutatók, véletlenül se felejtsem ki, hogy 18 éve részesei vagyunk az

NDK—lengyel—magyar kukoricanevelési programnak is, és ez Európa legkeresettebb együttműködésének tekinthető. Alapanyagot ők is adnak, mi is adunk, a kipróbálásban ők is részt vesznek, mi is, de a vetőmagot mi termeljük, mert nálunk jobb rá az időjárás, ők pedig megveszik.

Jól tudom, a számokkal szembevetődés is lehet játsszani, ezért vissza kell kanyarodnunk egy kicsit a hazai nemestők munkájához. Ha mindent készen veszünk, előbb-utóbb agyorsvadás lép föl nálunk. Németh János és Szél Sándor azt mondja, huszonnégy évtizedes tapasztalat alapján hibrid vetőmagját szaporítják nálunk, és ebből tizenegy hazai származék. Dolgoznak tehát nemestők is, teljes ambícióval. Kell is igyekezniük, hiszen a legnagyobb vetélytársakat hozzuk földjünkre. Agyorsvadásról tehát szó sincs, inkább igen éles versenyről beszélhetünk. Áldások hatása benne van az előző számokban. Azt is tegyük hozzá, hogy kutatási szempontból is lehet egyenértékű a honosítás a nemestés, meg azt is, hogy az együttműködés során tanultunk meg, tudományos eredménynek a termelő ágazatokban csak azt tekintik, ami valóban termelhető.

Megosztva kapták az állami díjat, kérdeztük a két kutatót a munka megosztásáról is. Tizennegy éve dolgoznak együtt, Szél Sándor a szegedi nemestési osztály vezetője, Németh János pedig elsősorban az intézetben kívüli ügyeket intézi. Sietnek hozzatenni, hogy az az eredmény, ami most az ő nevéhez kapcsolódik, széles kutatói háttérrel támaszkodik. Hosszú listának kellene most következnie, mert sokan segítenek hasonló következtetésekkel. A növénynevelés régiója nem egy-két ember bogara, az eredmény sem az ő szerencsés pillanataik szüleménye. Arra kérnek, úgy említsem meg a tápláltszentkereszt állomásról Pinter Zoltánt, a szegedi osztrályról Kálmán Lászlót, az agrotechnikai osztrályról Szell Endrét és a nemrég szerveződött Gabonamag-társulást, hogy a velük együtt dolgozók is megbecsülést érezhessenek ki belőle.

Szoróként ajánlottam az előbb, ide írom tehát a végére: szemes kukoricát 1 millió 130 ezer hektáron termelünk tavaly, silókukoricát pedig 266 ezer hektáron. Körülbelül ennyire számíthatunk idén is. A fölhasznált vetőmagok körülbelül a 70 százaléka származik a Pioneer-együttműködésből, 15 százaléka kimondottan szegedi. Tekintve, hogy a fajfontartás az a vetőmag megtermelése is ide kötődik, kimondhatjuk, hogy a hazánkban termelt összes kukorica 85 százalékához köze van a szegedi intézetnek. Ezért címezték ide az állami díjat.

Horváth Dezső

Nemzetiségi fórum a tévében

Első ízben szervez nemzetiségi fórumot a Magyar Televízió. Az adásra májusban kerül sor. Időszerűségét az adja, hogy ez év őszén tartják kongresszusukat a magyarországi nemzetiségi szövetségek. Az előkészítő munka részét alkotja majd a magyar nyelvű tévéadás.

A fórum az MTV pécsi és szegedi körzeti stúdiójának közös vállalkozása. Az egyórás műsorban a nemzetiségi politikát irányító szervek képviselői, valamint a délszláv, a német, a román és a szlovák nemzetiségi

Százéves a múzeum éremtára

Újabb értékes adományt adományozott Szeged egyik közgyűjteménye: a Móra Ferenc Múzeum éremtára. Liebmann Béla, az ismert fotóriporter több száz ezer forint értékű numizmatikai gyűjteményét hagyományozta a múzeumba, örökös szerződés formájában.

Pontosan száz éve annak, hogy 1883. április 13-án Szebenyi Benő szegedi lakos 5 régi pénzt, szerény ajándékot adott át Reinzer Jánosnak, a Somogyi-könyvtár akkori igazgatójának. Az eltelt évtizedek alatt a további adományokból és persze vásárlásokból is rangos gyűjtemény született, amely ma már több mint ötvétezer darabot számlál. Elődeink igyekeztek olyan karaktert adni a gyűjteménynek, ami a tudomány számára a leghasznosabb: elsősorban a lefolyó pénzek, valamint a klasszikus és a magyar pénzek gyűjtését szorgalmazták.

E szempontokból is kiemelkedő jelentőségű a gyűjtemény életében a mostani új szerzemény. A hatvan éve kitarotán, aprólékos gondallal gyűjtögetett pénzek egyik legfőbb érdeme kitűnő minőségű. Ennek a válogató figyelemnek köszönhető, hogy mind a másfél-kétezer éves római denár, mind az újabb kori magyar dukát vagy tallér jó állapotú veret; ritkaság ma már az ilyen! A pénzek szépsége természetesen min-

denekelőtt a korabeli vésnököt dícséri. A görög polio, a római köztársaság-vagy császárság pénzei kezdetleges technikával készültek, ám tökéletes, művészi kisplasztikai alkotások. Segítségükkel sok római császárt arcvonásuk szerint ismerhetünk meg. A hátlapi ábrázolások — a kor újságja — alapján sok történelmi eseményről szerezhetünk tudomást.

A múzeumba került ókori klasszikus pénzek mellett találhatunk a gyűjteményben újkori magyar és külföldi pénzeket is. Kiemelkedő értékű a magyar 1848-as dukátos vagy Ferenc József százkoronás, koronázási emlékpénze, amelyből mindössze 10 ezer 897 darab készült 1907-ben. De szerepel a hagyományozott gyűjteményben osztrák, porosz, szász tallér, francia, holland, belga frankok, izraeli font, amerikai dollár is. Numizmatikai érdekesség a római pénzek mintájára készült, azok szépségét idéző reneszánsz kori érmei sorozata.

A magángyűjtőnek hosszú évtizedekig örömet szerző tevékenység eredménye így, közgyűjteményben, mindannyiunkat gyönyörködtető, tanulságos közkinccsé lett. A magyarországi vidéki éremtárak között méltán emlegetik elsőként a Móra Ferenc Múzeum százéves gyűjteményét.

Nagy Adám

kárságának közreműködésével kovácműves regionális szakmai napot rendeztek a SZOTE oktatási épületében. Budai Antalné, a KIOSZ megyei titkára nyitotta meg az egész napos programot, majd Lehoczky János kovácsiparművész a vas művészi munkálásáról tartott előadást. A művész alkotásaitól összeállított kiállítást dr. Juhász Antal, a Móra Ferenc Múzeum igazgatóhelyettese mutatta be. Délután a mpdrn kovácműveset volt a témája Lehoczky János előadásának, melyet konzultáció követett.

A szakmai napon több mint 50 megyei, valamint Orosházáról és Kecskemétről is érkezett kovács és lakatos kisiparos vett részt.

Telnek a síofoki angolnacsapdák

Síofokon, a Sió zárlip megnyitásával kezdődött angolnafogás várakozáson felüli eredményeket hoz. A kigyó-szerű halak, a tavaszi vándorlásuknak igen kedvező időjárásban, csapatostul igyekeznek a tóból kivezető csatorna felé, ott azonban a két csapda várja őket. Ezeket naponta kell üríteni. Kedden, tegnap reggel ötven mázsa angolnát emeltek szárazra. Az eddigi fogás eredménye háromszáz mázsa.

A halak igen szépen fejlődnek a tóban, amit a két-kilós példányok is igazolnak. Értékesítésük nem gond: belga és NSZK-beli halkereskedők eddig több mint kétszáz mázsa angolnát szállítottak el.

Dienes Zoltán matematikus Szegeden

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola pszichológiai, pedagógiai tanszékének vendégként április 11-től 14-ig Szegeden tartózkodik Dienes Zoltán egyetemi tanár, a matematikatanítás világhírű úttörője. A tudós — korábban a sherbrook-i egyetem Pszichomatematikai Intézetének igazgatója, jelenleg a firenzei Gianti Kiadó munkatársa — munkásságát jól ismerik a magyar pedagógusok, hisz a matematikatanítás új, komplex módszere, amelyet 1974-től fokozatosan bevezettek az általános iskolákban, sok elemet tartalmazza Dienes módszerének. Amelynek lényege, hogy a gyerekek gondolkodtató játék útján nyerhetnek betekintést a bonyolult asszociációkat kívánó matematikai struktúrákba. Magyarországon Építjük fel a matematikát címmel jelent meg könyve, a

Gondolat Kiadó gondozásában.

Dienes Zoltán hétfőn a főiskola I. számú gyakorlati iskolájának V C osztályában bemutatónitást tartott, délután a főiskola dísztermében matematikaszakos tanárok és tanárjelöltek hallgatták meg előadását a tantárgy oktatásának legújabb módszereiről. Tegnap Békéscsabára látogatott, ahol általános és középiskolai tanárokkal találkozott. Ma délután matematikaszakos foglalkozások szeminárium formájában vesz részt, majd a TIT pszichológiai, pedagógiai szakszerveletének felkérésére 5 óra-kor Gondolkodásfejlesztés és matematikatanítás címmel tart előadást a főiskola tanácstermében. Holnap, csütörtökön makói pedagógusoknak ad tájékoztatót a matematikatanítás új módszereiről.

Az NDK-beli evangélikus egyház delegációja hazánkban

Az NDK-beli evangélikus egyház delegációja — amely dr. Horst Gienke greifswaldi püspök vezetésével a magyarországi evangélikus egyház vendégként tartózkodik hazánkban — kedden dr. Káldy Zoltán püspök-einök kíséretében látogatást

tett Straub Istvánnál, az Állami Egyházügyi Hivatal elnökhelyettesénél.

A szívélyes légkörű fogadáson eszmecsere folytattak a béke megőrzése kérdéseivel összefüggésben az evangélikus egyházak szerepéről.